

Azərbaycan bayrağı işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərdə dalğalanacaq

Vətən eşqini yaradan və yaşadan Azərbaycan bayrağı

Dövlətçiliyimizin, müstəqilliyimizin rəmzi olan bayrağımızı ucaldan əllərin var olsun, Azərbaycan əsgəri!

Bela bir vəziyyətdə ingilisləri və general Tomsonu Türkiyənin bayrağının oxşarı olan bir bayraqla qarşılaşmağa artıq səbəb qalmamışdı.

Bütün bu səbəblər, 1918-ci il noyabrın 9-da qırmızı rəngli bayrağın yerinə üçrəngli bayrağın yaradılması haqqında Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin və onun başçılıq etdiyi Azərbaycan Milli Şurasının təklifi qəbul edildi. Parlamentin həmin yığıncağında M.Ə.Rəsulzadə bayrağımızın məramını türk milli

kimi ucaldan M.Ə.Rəsulzadə, əbədləşdirən ümummilli lider Heydər Əliyev olub.

Hələ 1915-ci il oktyabrın 2-də Bakıda nəşrə başlayan "Açıq söz" qəzetinin baş redaktoru M.Ə.Rəsulzadənin "Tutacağımız yol" adlı baş məqaləsində vaxtilə Ə.Hüseynzadənin məşhur üçü düsturu belə təqdim edilirdi: "Her bir millət azada yaşayış da tərəqqi edə bilmək üçün 3 əsas istinad etmək məcburiyyətindədir. Dil, Din və Zaman... Dilca - biz türkdüz, türklük milliyətimizdir. Dinca - müsəlmanız. Her bir din inancları arasında məxsusi bir mədəniyyət vücuda gətirmişdir ki, bu mədəniyyət də bir beynəlmilliyət səbəbi təşkil edir. Zamanca da - biz texnikanım, elm və fənnin möcüzələr yaradan bir dövründəyiz. Demək ki, sağlam, mətin və oyanıq məkuralı bir milliyət vücutuna çalışmaq istərsək - ki, zaman bunu tələb ediyor - mütləq 3 əsas sarılmalyız: Türkləşmək, Müasirləşmək və İslamlaşmaq".

Bayrağımızdakı ağrəngli aypara və səkkizguşəli ulduz simvolu əski Osmanlı İmperatorluğunun bayrağından hazır şəkildə keçmişdir ki, bu da türk xalqlarının qədim simvollarından biridir.

23 aydan sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Rusiya imperiyası tərəfindən işğal olundu. Bakıda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Azərbaycan özünün dövlət atributlarını sovet Rusiyasının atributlarına uyğunlaşdırmaq məcburiyyətində qaldı.

AXC süqut etsə də, dövlətçilik ideyaları fikirlərdə, düşüncələrdə yaşadı.

Bu mövzuda bir məqamı da qeyd etmək yerinə düşər. 1956-cı ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranışını qeyd edən Cahid Hılaloğlu Bakıda Qız qalasının başına cümhuriyyət bayrağını sancmışdı. Bu, xalqımızın üçrəngli bayrağının olan sevginin

tükənmediyini göstərən dəyərli faktıdır.

Ürəklərdə yaşayan üçrəngli bayrağımız 1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə keçirilən sessiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı kimi təsdiq edildi. Eyni zamanda, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi Azərbaycan SSR Ali Soveti qarşısında bu bayrağın Azərbaycanın rəsmi dövlət rəmzi kimi tanınması haqqında vəsatət qaldırdı. 1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikası Ali Soveti vəsatətə baxıb və bu bayrağı yenidən Azərbaycanın dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında qərar qəbul etdi. Müstəqilliyimiz uğrunda mübarizənin qiğın çağında ümummilli lider Heydər Əliyevin bu qərarı o dövr üçün cəsarət tələb edən bir addım idi.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Azərbaycanı siyasi hakimiyyətə qayıdırandan sonra Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ümumxalq referendumu ilə qəbul edilən Konstitusiyada da öz əksini tapdı. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı haqqında normativ aktlar qəbul edildi, onun istifadəsi qaydaları müəyyənləşdirildi.

Ulu öndər Heydər Əliyev dövlət bayrağını milli azadlığa, milli oyanışa, bir vətən canlanmasına bələdçi kimi xarakterizə etdi: "Azərbaycan bayrağı sadəcə bayraq deyil. O bizim dövlətçiliyimizin, müstəqilliyimizin rəmzidir. Bu bizim müstəqil dövlətimizin rəmzidir. Ona görə də gərəkdir hər bir Azərbaycan vətəndaşı, xüsusən gənc nəsil bunu dərk etsin, qiymətləndirsin...".

Ümummilli liderin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin milli

ideallara bağlılığı böyük qürur hissi doğurur. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 9 noyabr tarixinin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü kimi təsis edilməsi ölkə başçısının dövlətçiliyə sadiqliyinin, yüksək ehtiramının ifadəsidir. 2010-cu il sentyabrın 1-də Bakıda Dövlət Bayrağı Meydanının tənənəsi açılışı fikrimizi bir daha təsdiq edir.

"Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Bizim bayrağımız canımızdır, ürəyimizdir." Prezident İlham Əliyevin bu sözləri Azərbaycan bayrağına olan sevginin, ehtiramın ən gözəl ifadəsidir! Dövlət bayrağımız müstəqilliyimizin rəmzi kimi BMT-nin, Avropa Şurasının, ölkəmizi başqa dövlətlərdə təmsil edən səfirliklərimizin qarşısında əzəmətli dalğalanır. Ölkəmizin bütün bölgələrində bayraq meydanlarının inşa edilməsi dövlət bayrağına olan sevginin təəcəssümüdür.

Ali Baş Komandanın hər çıxışında, xalqı müraciətində əminliklə səsləndirdiyi "İşğal olunmuş ərazilərdə Azərbaycan bayrağı dalğalanacaq" fikri bu gün öz təsdiqini tapır. Prezidentin bu fikrini Azərbaycan xalqına, Azərbaycan Ordusuna ruh yüksəkliyi, inam verir, yeni zəfərlərə aparır. Azərbaycan əsgəri şanlı bayrağımızı ucaldırmaq xalqımızın işğal faktına daha 30 il dözməyəcəyini dünyaya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara, vətəndaşlıq missiyasını həyata keçirən həmsədr dövlətlərə bəyan edir, böyük qaydışın mütləq şəkildə reallaşacağını sübut edir.

Müstəqilliyimizin, suverenliyimizin ifadəsi olan bayrağımız artıq zəfərlər Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi ərazilərdə əzəmətli dalğalanır. Qəhrman Azərbaycan Ordusu tərəfini işğalçılarından azad etdikləri Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qudubli şəhərlərində və 200-dən çox kənddə, yüksəkliklərdə Azərbaycan bayrağını qaldırıb. Bu səhənləri izləmək hər bir azərbaycanlı üçün elə bir qürur, elə bir xoşbəxtlikdir ki, onu ifadə etməyə vəkiləlməz yətməz, cümlələr bitməz... Bu manada, Azərbaycan bayrağı həm də torpağı və müstəqilliyi uğrunda canlarını fəda edən vətəndaşlarımızın qəhrmanlığını, əzmkar mübarizəsini və əziz xatirələrini ifadə edir. Bayrağı ucaldan əllərin var olsun, Azərbaycan əsgəri! Bayrağın var olsun, Vətən!

Leyla RƏŞİD,
"Xalq Qəzeti"

Azərbaycan xalqı tarixən milli dövlətə və dövlətçilik ənənələrinə sahib olub. Ölkəmizin ərazisində qədim dövlətlərin varlığını sübut edən, xalqımızın mədəniyyətini, mənəvi dəyərlərini və dövlətçilik rəmzlərini əks etdirən bayraqlar qiymətli dəlil, tarixi mənbədir. Mədəniyyəti və Mannadan bu gündək Azərbaycan ərazisində yaranmış dövlətlərin bayraqları sadəcə simvolik mənə daşımayıb, xalqımızın and yeri, şərəf və qürur mənbəyi olub. Bu bayraqlar millətimizin soykötürünü, varlığını, azadlıq və istiqlal ideallarını, bəşər sivilizasiyasında qədim mədəniyyətə sahib olduğunu göstərir. Bayrağın xalqımız üçün bu qədər əziz və dəyərli olmasının kökləri milli kodlarımızda yaşayan özqürur, güvən, qəyret, namus anlayışlarına bağlıdır. Bu dəyərlər sistemi bütövlükdə biteməyən Vətən eşqini yaradır və yaşadır. Bu komponentlərin biri digərinə sıx bağlıdır.

Azərbaycan bayrağı dövlət simvolu olmaqla yanaşı, milli kimliyimizin, xalqımızın azadlığı, suverenliyi, istiqlalı uğrunda apardığı mübarizənin real ifadəsidir. Azərbaycan türklərinin müstəqil dövlət qurmaq və ona sahib çıxmaq bacarığının mühüm göstəricisidir. Bayrağımız həm də milli birliyimizin rəmzidir. Bütün dünya azərbaycanlılarının azadlığının, şərəf və ileyəqətinin, milli birliyinin ifadəsi, hörmət və ehtiramının ünvanıdır. Bu bayraq təkcə Azərbaycan ərazisində yaşayan vətəndaşlarımızı deyil, dünya azərbaycanlılarını böyük amallar uğrunda birləşdirir.

Başımız üstündə dalğalanan, milli suverenliyimizin simvolu üçrəngli, ay-üldüzlü bayrağı-

mız müsəlman Şərqində və türk dünyasında ilk parlamentli respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı, mənəvi mirasıdır. Dövlət bayrağımız ilk dəfə 1918-ci il noyabrın 9-da Bakıda, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının yerləşdiyi binada qəbul edildi və qaldırıldı. Bu tarixə qədər, ikinci hökumətin iyun ayının 21-də qəbul olunmuş qərarına əsasən, Azərbaycan bayrağı üstündə qırmızı fonda ağ səkkizguşəli ulduz və aypara təsviri olan qumaş kimi təsdiq edilmişdi. Bu, Osmanlı imperatorluğunun XVIII əsrin sonundakı XIX əsrin 50-ci illərindənk müncəd olmuş dövlət bayrağı idi. Əslində, Osmanlı İmperiyasına aid bir bayrağın Azərbaycan Xalq

Cümhuriyyətinin bayrağı kimi təsdiqlənəsi Azərbaycan türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olduğunu ifadə edir.

Her iki türk dövlətinin - həm Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin, həm də Osmanlı Türkiyəsinin eyni bayrağı qaldırması AXC hökumətinə təzyiqlərin artmasına səbəb oldu. Belə ki, 1918-ci ilin noyabrında Mudros müqaviləsi şərtlərinə uyğun olaraq, Osmanlı Türkiyəsi öz qoşunlarını Azərbaycandan çəkmək məcburiyyətində qaldı. İngilislərin ümumi nəzarətinə verilmiş Bakıya gələn general Tomson hələ Ənzəliyə olarkən "Mən Türkiyə intriqası ilə yaradılan bir dövlət tanımıram" deyərək, Azərbaycanı istiqlalını şübhə altına almışdı.

mədəniyyətini, islam sivilizasiyasının və müasir Avropa demokratiyasının əsaslarını simvolu olaraq açıqlayıb. Gözlənilənlərin əksi olaraq, üçrəngli bayraq özündən əvvəlki al-qırmızı bayrağı inəni inkar etmədi, əksinə, mənəvi-ideoloji mənada onu tamamladı. Türk komandiri İshak Çelikin deydi ki, Azərbaycan türklərinin bayrağı Türk-İslam idealinin rəmzidir. Bu baxımdan əzəmətli üçrəngli, aypara ulduzlu bayraq yalnız Azərbaycan xalqı üçün deyil, bütün türk millətinin dəyərləridir. Bütün türklər üçün dəyərlidir.

Azərbaycan bayrağının ideya müəllifi "Türk hissiyyəti, islam eti-qadı, firang qafalı" deyən Əli bəy Hüseynzadə olsa da, onu müstəqil Azərbaycan dövlətinin bayrağı